

TRAMUNTANA XXI ES PRESENTA A POLLENÇA

El batle Miquel Àngel March parla sobre la gestió municipal des de la perspectiva de l'ecologisme: “No entenc una política municipal sense uns fonaments ambientals profunds”

VISITA A LA COOPERATIVA PAGESA DE POLLENÇA

L'associació Tramuntana XXI ha organitzat un programa d'actes que es desenvoluparan mensualment a diversos pobles de la Serra al llarg del present curs. El primer d'ells va tenir lloc el propassat dissabte 15 d'octubre, a Pollença, amb prop de cinquanta assistents.

En primer lloc es realitzà una visita a la Cooperativa Pagesa de Pollença, on el seu president, Martí Solivellas, va explicar el funcionament del Centre de Tipificació de xots, on, mitjançant un procés d'engreix controlat i de selecció i classificació dels mens aportats pels socis cooperativistes, es pretén oferir un producte de gran qualitat i identificable amb el seu origen a les terres de Tramuntana. Parlà també de les dificultats de la comercialització i la necessitat de suport, des de les institucions, a la promoció d'aquesta mena de productes. A continuació es va fer una breu visita a la botiga annexa de la Cooperativa, que ofereix una molt extensa gama de productes.

EL BATLE PARLA SOBRE MEDI AMBIENT I GESTIÓ MUNICIPAL

A continuació, els assistents es reuniren a la sala d'actes del Club Pollença, on en Miquel Rayó, -escriptor, professor, naturalista i membre de la Junta gestora de Tramuntana XXI- va presentar l'associació, creada amb l'objectiu fonamental de promoure un millor coneixement dels valors i la problemàtica de la Serra, i de crear espais de debat on es faciliti la comunicació i els acords entre els diversos actors relacionats amb l'ús i conservació d'aquest espai privilegiat.

Tot seguit, en Miquel Àngel March, batle de Pollença, reconegut especialment per la seva llarga experiència anterior com a líder ecologista, pronuncià una conferència sota el títol **De la utopia ecologista a la gestió municipal**. March va articular la seva intervenció a partir d'una idea de fons: ***No entenc una política municipal sense uns fonaments ambientals profunds***. Contra l'aparent contradicció que podria suggerir el títol de la xerrada, va afirmar la possibilitat i la voluntat de fer compatibles, malgrat les dificultats, la perspectiva ecologista i la gestió municipal. Va subratllar també el fet evident que la política municipal es veu limitada externament -quant a despesa (al marge de la recaptació que es produeixi), contractació, competències (incloses les anomenades “impròpies”, que els ajuntaments assumeixen per respondre necessitats evidents i no satisfetes), etc.- per normatives d'àmbit superior, com ara l'estatal i l'europeu. Aquests límits, digué, provoquen una pressió cap a la privatització de la gestió. No obstant això, va emfatitzar també la flexibilitat que s'hi pot introduir, així com la proximitat als ciutadans, i el necessari protagonisme d'aquests per enfrontar els problemes i participar en les solucions.

LA GESTIÓ DE L'AIGUA I ELS RESIDUS DES DE L'AJUNTAMENT

Tot seguint aquest fil de reflexió, el batle va seleccionar diversos temes importants, a escala municipal, i d'especial dificultat quant al seu tractament, com ara l'aigua, els residus, el turisme, l'urbanisme, la mobilitat, la fiscalitat o l'ús públic de camins. En

cada cas, esbossà els trets d'allò que seria desitjable des d'un enfocament ecologista i sostenible de la gestió, front als diversos obstacles que s'hi oposen.

Així, respecte a l'aigua, March recordà que des de la perspectiva ecologista caldria promoure un ús racional, la gestió de la demanda i la reducció de fuites, entre d'altres mesures. Front a aquestes intencions, i davant l'obligació legal de proveir d'aigua a residents i visitants, ens trobam davant un increment continu de la població que, lògicament, provoca un augment de la demanda i una dependència de la dessaladora (50% del proveïment, durant l'estiu), amb els elevats costos econòmics i ambientals que això suposa. Per tal de pal·liar aquesta situació, a Pollença s'ha aconseguit reduir molt les pèrdues a la xarxa, s'han establert tarifes progressives, a partir de les 10 Tm de consum d'aigua per domicili, o es realitzen campanyes de sensibilització. Els residus, un altre dels problemes bàsics en la gestió municipal, caldria tractar-lo mitjançant reciclatge, recollida selectiva, reutilització, reducció, etc. Amb el Pla municipal de residus que s'ha elaborat, es preveu passar de l'actual 18% fins a un 60% de recollida selectiva, mitjançant la implantació d'un sistema porta-a-porta, la millora de la deixalleria, la reducció de l'ús de bosses de plàstic i, per descomptat, campanyes de sensibilització adreçades a la població.

TURISME I URBANISME, GRANS TEMES MUNICIPALS

Naturalment, a un municipi com Pollença, no podria faltar l'atenció específica cap al turisme, principal condicionant socioeconòmic del poble. Front a les 10.000 places hoteleres estabilitzades, el municipi compta, segons va dir el batle, amb una oferta de lloguer a pisos i cases de devers 27.000 o 28.000 places. És a dir, un 75% de places escassa o nul·lament regulades que l'ajuntament té molt poca capacitat per controlar. El fenomen del lloguer vacacional comporta, sens dubte, la millora de la renda i un repartiment més equitatiu de la riquesa per a moltes famílies, però, al mateix temps, implica un increment de la demanda d'aigua (amb el ja esmentat augment de la dessalació i dels costos que se'n deriven, que necessiten ser compensats en part amb noves taxes); més producció de residus (amb un deteriorament de la imatge dels espais públics); saturació del trànsit, de les platges, etc. Gràficament, el batle March es referí a l'actuació de l'ajuntament com a un "tapar forats", sota el condicionament de demandes creixents, recursos limitats i una gran dificultat per influir en les polítiques autonòmiques al respecte. També al·ludí a les actuacions adreçades a la "desestacionalització", tot recordant que, a diferència del descans que hom concedeix al camp anualment, el "descans" hivernal en l'activitat turística no és socialment desitjat.

La reflexió sobre el fet turístic en els moments actuals duu inevitablement a parlar d'urbanisme. En aquest sentit, Miquel Àngel March recordà alguns dels principis orientadors d'un urbanisme més sostenible, com ara plantejar possibilitats de decreixement, rehabilitar, afavorir la compactació dels nuclis, etc., què topen amb les realitats de planificacions ja fetes, de normatives condicionants, com ara el Pla Territorial de Mallorca o les llicències reglades que encotillen el marge de decisió dels consistoris. En tot cas, advocà per evitar el creixement incontrolat, limitar la construcció a primera línia de la costa, autoritzar només reformes interiors als hotels, i evitar en general malmetre l'entorn. Es referí en concret a zones com ara La Font, on proposa dotar-les amb serveis i limitar l'edificació a partir de cert nivell topogràfic; o Formentor, on considera que no s'ha d'edificar més.

MOBILITAT, IMPOSTOS, CAMINS...

Un aspecte de primer ordre a la gestió de qualsevol municipi de Mallorca és el de la mobilitat, el trànsit i l'aparcament, condicionats també pels aspectes demogràfics i

urbanístics abans esmentats. En aquest sentit, la preocupació ambiental duu a intentar promoure el transport públic, l'increment de les zones per a vianants i, en general, la pacificació del trànsit. Unes polítiques orientades a la millora de la qualitat de l'entorn i de la vida dels residents, però que s'enfronta sovint amb demandes socials de més aparcaments, així com amb un increment del parc de vehicles i especialment de cotxes de lloguer, reticències de part del comerç local, etc. Algunes de les mesures exposades pel batle de Pollença foren, per exemple, la ubicació de les noves estacions d'autobús al port i al poble, o la reserva per a vianants de la primera línia del port i del centre del poble.

En la part final del seu parlament, March es referí a la fiscalitat, i especialment als impostos de caire ambiental, mitjançant els quals es poden dotar actuacions de millora de l'entorn i sostenibilitat, i també orientar determinades conductes amb efecte mediambiental. També féu esment de l'ús públic de camins, que es defensa des de l'ajuntament, i que considera que pot i deu ser compatible amb la conservació del patrimoni.

Per cloure la intervenció, el batle defensà un model d'economia social i la cerca de sortides alternatives per apropar-s'hi; reivindicà l'ètica com a fonament per apostar per models sostenibles i fer plantejaments amb base ambiental, com ara la lluita contra el canvi climàtic. Recordà que els ajuntaments paguen actualment el preu d'anteriors polítiques que qualificà com a "alocades" en relació amb aigua, residus, etc. i defensà unes polítiques basades en la participació, idea que resumí amb una frase: *tot ha de ser públic*. I tornant al títol de la seva conferència reiterà, finalment, que a la gestió municipal no hi ha d'haver contraposició, sinó al contrari, entre la preocupació ambientalista i les polítiques públiques.

CONVERSANT AMB EL BATLE

Ja en el torn de debat, els assistents plantejaren diversos temes. Així, en relació amb les limitacions dels municipis per influir en les decisions a nivell autonòmic o insular, es va demanar sobre la situació quant a la coordinació intermunicipal. March informà que existeix l'Assemblea de Batles i la Federació de municipis, on bàsicament es produeix intercanvi d'informació, així com la Comunitat de municipis de la Serra de Tramuntana, que pot ajudar a treballar de forma coordinada en aquest àmbit.

Jaume Salvà, regidor de turisme de Valldemossa, elogià la feina feta a Pollença per minimitzar les pèrdues d'aigua a la xarxa municipal i anima a implantar el sistema de recollida selectiva de residus porta a porta, valorant molt positivament la feina feta a Valldemossa, conjuntament amb l'empresa Gram, que ha permès arribar a un 74% de classificació de residus. També s'aportaren xifres sobre la permanència dels turistes en les seves visites, que ha passat d'una mitjana de 104 min a 140 min, i es propugnà la reinversió en cultura i medi ambient així com una millora en la interacció entre el turisme i la ciutadania.

El president de la Cooperativa Pagesa de Pollença denuncià l'escassa atenció institucional a la problemàtica dels pagesos i es demanà, en un altre ordre, què fa el Consorci de la Serra de Tramuntana. En relació a aquest darrer aspecte, el batle de Pollença informà que s'ha reunit només un pic i suggerí la conveniència d'empènyer per fer-lo funcional, així com unificar la gestió de l'espai i el seu patrimoni natural i cultural en un sol òrgan, un propòsit al qual Tramuntana XXI hi podria jugar un paper rellevant.

Un aspecte que també fou tractat és el de la massificació, parlant sobre la possibilitat de controlar el lloguer encara no regulat mitjançant internet, intervenir-hi i establir un

sistema adient d'impostos que permeti reinvertir en la zona i evitar la generació de doblers no declarats. En aquest aspecte, es posà també de manifest els efectes que té sobre els residents el lloguer turístic i la necessitat de controlar la qualitat d'aquest, protegir el lloguer tradicional i evitar fenòmens de gentrificació i de "migració" de residents a altres localitats en cerca d'habitatge. En un altre ordre, es formulà una crítica relacionada amb els impediments legals i burocràtics que impedeixen o dificulten determinades reparacions i rehabilitacions a la Serra, tot i que, segons sembla, aquesta situació es donaria sobretot quan l'edificació ha perdut l'ús durant un temps llarg.

EL PAPER DE TRAMUNTANA XXI

Davant la pregunta sobre quina seria l'aportació diferencial de Tramuntana XXI. El representant de l'associació durant l'acte, en Miquel Rayó, va exposar que, tot i ser un aspecte que es continua discutint, la voluntat de l'entitat és de, potser per primera vegada, tractar de posar d'acord postures aparentment antagòniques mitjançant la participació de totes les veus, processos de diàleg i de conciliació. Un altre membre de l'associació, en Joan Mayol, va afegir que una de les intencions de TXXI és ser també un àmbit d'aprenentatge, de capta i de transmissió d'informació per prendre les decisions més raonades als casos que es vagin presentant.

En Joan Mayol anuncià també la celebració d'un congrés organitzat per Tramuntana XXI, que tindrà lloc probablement el mes de març, al qual hi haurà ocasió de comunicar-se i debatre sobre els temes més rellevants en relació amb els usos i la conservació de la Serra i tots els seus valors patrimonials, així com de proposar iniciatives per millorar-ne la gestió.

L'acte es va cloure a migdia, emplaçant tothom a participar a la propera activitat de l'associació Tramuntana XXI, que tindrà lloc a Caimari, dia 18 de novembre, per debatre sobre el tema "L'oli de la Serra: de la història al futur".